

the 1990s, the number of people in the UK who are aged 65 and over has increased from 10.5 million to 13.5 million (13.5% of the population).

There is a growing awareness of the need to address the needs of older people, and the Government has set out a strategy for the 21st century in the White Paper on *Ageing Better* (Department of Health 1999). This sets out a vision of a society in which older people are able to live well, and to contribute to society.

The White Paper sets out a number of key objectives, including: to ensure that older people are able to live well, and to contribute to society; to ensure that older people are able to live independently; to ensure that older people are able to live in their own homes; to ensure that older people are able to live in their own communities; to ensure that older people are able to live in their own homes; to ensure that older people are able to live in their own communities.

The White Paper also sets out a number of key actions, including: to ensure that older people are able to live well, and to contribute to society; to ensure that older people are able to live independently; to ensure that older people are able to live in their own homes; to ensure that older people are able to live in their own communities; to ensure that older people are able to live in their own homes; to ensure that older people are able to live in their own communities.

The White Paper also sets out a number of key actions, including: to ensure that older people are able to live well, and to contribute to society; to ensure that older people are able to live independently; to ensure that older people are able to live in their own homes; to ensure that older people are able to live in their own communities; to ensure that older people are able to live in their own homes; to ensure that older people are able to live in their own communities.

The White Paper also sets out a number of key actions, including: to ensure that older people are able to live well, and to contribute to society; to ensure that older people are able to live independently; to ensure that older people are able to live in their own homes; to ensure that older people are able to live in their own communities; to ensure that older people are able to live in their own homes; to ensure that older people are able to live in their own communities.

The White Paper also sets out a number of key actions, including: to ensure that older people are able to live well, and to contribute to society; to ensure that older people are able to live independently; to ensure that older people are able to live in their own homes; to ensure that older people are able to live in their own communities; to ensure that older people are able to live in their own homes; to ensure that older people are able to live in their own communities.

The White Paper also sets out a number of key actions, including: to ensure that older people are able to live well, and to contribute to society; to ensure that older people are able to live independently; to ensure that older people are able to live in their own homes; to ensure that older people are able to live in their own communities; to ensure that older people are able to live in their own homes; to ensure that older people are able to live in their own communities.

The White Paper also sets out a number of key actions, including: to ensure that older people are able to live well, and to contribute to society; to ensure that older people are able to live independently; to ensure that older people are able to live in their own homes; to ensure that older people are able to live in their own communities; to ensure that older people are able to live in their own homes; to ensure that older people are able to live in their own communities.

The White Paper also sets out a number of key actions, including: to ensure that older people are able to live well, and to contribute to society; to ensure that older people are able to live independently; to ensure that older people are able to live in their own homes; to ensure that older people are able to live in their own communities; to ensure that older people are able to live in their own homes; to ensure that older people are able to live in their own communities.

the 1990s, the number of people with a mental health problem has increased by 25% (Mental Health Foundation 2000).

There is a growing awareness of the need to address the needs of people with mental health problems, and a number of initiatives have been developed to improve the lives of people with mental health problems (Mental Health Foundation 2000).

One of the most important initiatives is the development of self-help materials. These materials can help people to understand their condition, to manage their symptoms, and to seek help when they need it.

Self-help materials can be developed in a number of ways. They can be written as books, leaflets, or brochures. They can also be developed as audio or video recordings.

Self-help materials can be developed for a number of different purposes. They can be developed to help people to understand their condition, to manage their symptoms, or to seek help when they need it.

Self-help materials can be developed for a number of different audiences. They can be developed for people with a mental health problem, for their family and friends, or for health professionals.

Self-help materials can be developed in a number of different formats. They can be developed as books, leaflets, or brochures. They can also be developed as audio or video recordings.

Self-help materials can be developed in a number of different languages. They can be developed in English, Welsh, or Gaelic.

Self-help materials can be developed in a number of different ways. They can be developed as books, leaflets, or brochures. They can also be developed as audio or video recordings.

Self-help materials can be developed in a number of different ways. They can be developed as books, leaflets, or brochures. They can also be developed as audio or video recordings.

Self-help materials can be developed in a number of different ways. They can be developed as books, leaflets, or brochures. They can also be developed as audio or video recordings.

Self-help materials can be developed in a number of different ways. They can be developed as books, leaflets, or brochures. They can also be developed as audio or video recordings.

Self-help materials can be developed in a number of different ways. They can be developed as books, leaflets, or brochures. They can also be developed as audio or video recordings.

Self-help materials can be developed in a number of different ways. They can be developed as books, leaflets, or brochures. They can also be developed as audio or video recordings.

Self-help materials can be developed in a number of different ways. They can be developed as books, leaflets, or brochures. They can also be developed as audio or video recordings.

Self-help materials can be developed in a number of different ways. They can be developed as books, leaflets, or brochures. They can also be developed as audio or video recordings.

Self-help materials can be developed in a number of different ways. They can be developed as books, leaflets, or brochures. They can also be developed as audio or video recordings.

Self-help materials can be developed in a number of different ways. They can be developed as books, leaflets, or brochures. They can also be developed as audio or video recordings.

Self-help materials can be developed in a number of different ways. They can be developed as books, leaflets, or brochures. They can also be developed as audio or video recordings.

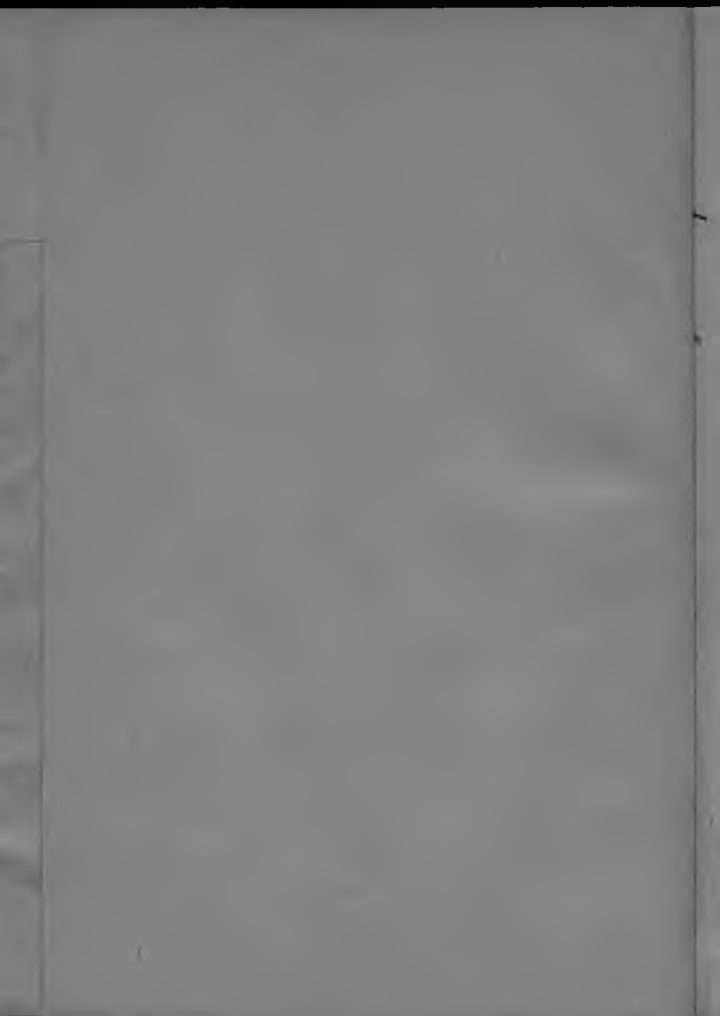
Self-help materials can be developed in a number of different ways. They can be developed as books, leaflets, or brochures. They can also be developed as audio or video recordings.

Self-help materials can be developed in a number of different ways. They can be developed as books, leaflets, or brochures. They can also be developed as audio or video recordings.

Self-help materials can be developed in a number of different ways. They can be developed as books, leaflets, or brochures. They can also be developed as audio or video recordings.

Self-help materials can be developed in a number of different ways. They can be developed as books, leaflets, or brochures. They can also be developed as audio or video recordings.

Self-help materials can be developed in a number of different ways. They can be developed as books, leaflets, or brochures. They can also be developed as audio or video recordings.

2486

1926

203/240

**КОМСОМОЛ
ДЭН
КОПЭРАТСИЙ**

Центриздат дэн Центросоюз лукмо

Моско

1926

501-

Главлит № 64.072.
Тираж 5.000 экз.

Копэратсий—соцсиализм ilynшыш каймэ корно.

Копэратсийм Лэнин пэш кугу, пэш күүлэш пашалан чотлэн. Тидым кажнэ комсомольэслан шинчымал. Комсомольэс вэт Лэнин тунуктым, Лэнин пашам шуктэн шогышо йэг. Сандэн нк комсомольэсланат тудын тунуктымыжым сайн шинчэн налдэ ок лий. Лэнин татгэ ойлэн: копэратсий коч вэлэ мэ отэнализемыш мийэн инууна, ты пашаштэ тудо крэсаньлан эн простой, эн куштулго корно.

Мэмнал эл калыкын шукыракшэ—крэсань калык. Крэсань-влак шкэ тигдэ озанлыкыштым (хозайствыштым) посна-носна, шкэт-шкэт кучэн илат. Озанлыкышт нунын пэш шэнтгэлан кодшо, пэш пужна.

Шкэ озанлыкыштым, шкэ плыншыштым нуно копэратсий коч вэлэ сайэмдэн кэртыт. Шкэ копэративышт коч крэсань-

влак кугужанш дэч урлукым, түрлө машинам, моло күлэпи арвэрымат вучы-мэш налын кэртыт, адак шкэт сатузо лэч шулдынракат налын кэртыт. Копэратив вэт шкэт сатузо огол, купэс огол. Тушто чла найшик крэсань-влак оза улыт. Копэратив сатулымын докотино крэсань озанлыкым сайэмдаш кайа. Кунарат шукырак крэсань копэративыш найшиклан сэралтэш, тунарат копэративыштэ товар шукырак лийэш, тунарат тудо шулдырак лийэш. Тунам вара копэратив коч ужалашат, налашат, крэсаньлан пайдалырак лийэш, шкэт сатузо дэч налмыж дэнэ тудо зийаным вэлэ ужаш тўналэш.

Крэсань дэч арвэрым сатузо шулдын пога, олашкэ намийэн шэргынарак ужала, тыгэ тудо тавшым (паршым) пога. Крэсаньлан шкэ штымэ арвэржым (кпндыжым да монь) шкэ йал копэратив коч ужалаш күлэш. Копэратив тудым олаштэ сай ак дэнэ ужала, докотино йалышкэ крэсаньлан пёртылэш. Крэсань-влак тугак пырля копэративыш ушнэн, үй лукмо завоным да моньат штэн кэртыт, а тугань завог кугу докотым пуа.

Тыгэ, копэративыш ушнэн, крэсань-

влак шкэ озанлыкыштым сайэмдэн, чот-кдэмдэн, поһанрак штэн кэртыт.

Члажымат копэратив коч налын, ужалэн, крэсань-влак пырля кучэп илымэ обшэствэ озанлыкым шташ тўнгалыт, адак сатузо дэн спэкульан коклазэ-влак дэч поснак нуно оласэ кугужанш промишльэннос дэкэ чакрак лишэмаш тўнгалыт.

Промисльэннос дэк тэвэ сэдэ лишэммына дэнэ лачак мэ сотсиализм плышыш шууна. Сандэнак тўвө Лэппи дэнэ тудын партийжэ копэратсийм пэш важнэ, пэш кугу пашалан чотлат.

Копэратсий—комсомольэслан школ.

Комсомольэс копэратсийштэ пашам ок штэ гын, тудо начар йэнг. Копэратив пашашкэ кыршымыж дэнэ комсомольэс Лэнинын ик тўн сугуньжым шукта, копэратсий коч тудо сотсиализмым шта. Тудын дэн пырляк копэратив паша комсомольэслан эн сай школ дэн иктак. Копэратсийштэ штэн, комсомольэс тўрлө калык озанлык пашалан тунэмэш: кузэ крэсань-влакым ушаш, кузэ кредит па-

шам шташ, кузэ сайрак сатулаш, кузэ крэсань штымэ арвэрым ужалаш, кузэ ола дэнэ йал коклаштэ озанлык кыл кучымашым — смычком сайрак шташ. Чла нинэ паша-влакым комсомольэслан шинчыдэ ок лий.

Йал комсомольэс-влакын копэратив пашашт.

Шуко вэрэ копэратсий крэсаньлан альэ у паша. Копэратсийн пайдажым тудо кэнэтак ок умло. Копэратсийн чла пайдалыкшым крэсаньлан ойлэт гын, мутлан гына тудо ок ишанэ. Копэратсийн чла пайда пуэн кэртмыжым крэсаньлан паша дэнэ ончыктэн пуаш кўлэш, тунам тудо шкат копэратив пашалан пижэш, молымат тушко ўжаш тунгалэш.

Йалыштэ комсомольэс-влак эн ончыл, эн пўсö крэсань улыт. Сандэнэ нуно моло пичкэмш крэсань-влаклан примэрым ончыктэн шогышт.

Тэвэ, ик йалыштэ копэратив нэргэн пэш шуко ойлэныт. Пашаланжэ пижаш

гын, крэсань-влак пайм тўлаш тоштын огот ул, у пашалан ишаншэ лийн огот.

Тунам ик кунар комсомольэс-влак шонгылан примэрым ончыкташ лийныт. Оксашт лийн оголат, шошым пырля парэнтгым шыцдэныт. Ту парэнтгым луктын ужалэныт. Пуртым оксалан эн кўлэш таварым налыныт: шөнчалым, шырым, красиным. Тыгэ коопэративым пачыныт. Тидэ изи коопэратив лалкылан крэсань-влак ончычшым ишанэн огот ул. Вара сэмын мом ужыныт? Комсомольэс-влакын таварышт шагал гынат, шкэт сатузын лэч шулдырак улмаш. Тидым ужын, комсомол лалкыш пураш тўналыныт, вашкэ гына чла таварым налэдэн пытарэныт. Комсомольэс-влак адак таварлан кайэныт. Ты каналан у таварымат кондэныт: пудам, атэ-шөрым, тамакам да монь. Тыгэ тылзэ гыч талзыш коопэратив утур сайрак сатулэн шогэн, таваржат, тудым налшыжат эрэ шукэмын. Тидэ ындэ пойан, кугу коопэратив лийп. Чла крэсань-влакат тушто пайшиклан шогат. Коопэратив ындэ тракторымат налын. Крэсань-влак шкэ мландыштым коопэратив трактор дэнэ куралыт. Комсомольэс-влакым, у сэмын илаш тунуктымыштлан, ындэ пэн моктат.

Вэс кугу йалыштэ адак тыгэ лийн. Тушто кредит коператив почылтын улмаш. Чла кресань сэрш шинчыдымэ улмашат (коклаштэ лийн гынат, пэш шагал шинчэныт), правлэн прэдсэдачэллан грамотан тошто сатузо-кулакым сайлэныт. Кулак, прэдсэдачэл лиймөнгө, оксам вучымэш пойан кресань-влаклан вэлэ пуэдэн. Нужналаняжэ коператив гыч эрэ йара пörтылаш вэрэштын. Тыгэ штымэ дэн мо лийн вара? Йалыштэ коператив гыч кредит налэдышэ ик кунар йэнг вэлэ лийн, нуно пойэныт, моло нужна кресаньым пизраш тўғалыныт.

Ты йалыштэ комсомольэс-влак пўсө лийныт. Нуно кулак-влакым кичкаш да Совет власын коперативлан кулак вэрч огол, нужна вэрч полшымыжым ончыкташ лийныт. Нуно, нужна кресань-влакым погэнытат, коператив погнымашкэ мийаш ўжыныт. Тыгэ штымөнгө, коператив погнымашын шукыракшэ у правлэныш нужна дэнэ комсомольэс-влакым сайлэн. Кулак-влак пэш шидэштыныт, пэш кичкрлэныт гынат, иктыжат правлэныш вэрэштын огол. У правлэнжэ тошто прэдсэдачэл нашам тэкшыраш (тэргаш) пижын—кулакым сутыш пуэн, Ындэ ты коператив нашам сай шат

кредитым чынаа нужна кресань-влак
вэлэ палыт.

Тыгэ—комсомольэслан йалыштэ кресань-влаклан эн ончыч коператив почшаш вэрч ойлаш кўлэш, коперативын найдалыкшым умландарман, адак кузэ коператив пашам сайн штыман манмаштэ паша дэнак ончыктэн пуаш кўлэш.

Кресаньялап могонь тавар кўлэшым кажнэ комсомольэс сай шинча. Коперативыштэ тугань кўлэш тавар укэ гын, тудо коператив ирвлэнлан каласыжэ. Тидлан вэрчын комсомольэс лапкэ комиссийш (лавочная комиссия'ш) сэралтшэ. Коперативын ту лапкэ комиссийжэ пайшик кокла гыч сайлалтэш. Ту комиссий лапкыштэ порядкэ лийжэ манын онча, тавар палшэ дэнэ порын кутурышт да лапкыштэ кресаньялан кўлэш тавар вэлэ ужалалтшэ манын онча. Кажнэ коперативыштэ адак рэвизий штышэ (тэкшыршэ, тэргышэ) комиссий уло. Рэвизийон комиссий члэн-влак коперативын кассыжым чотлат, чоткондыштмо паша тўрс шталтмым, оксам шолыштмо альэ кўлэш оголлан шалатымэ укэ гын, манын ончат.

Пуэт йошкар прикашик дэн чоткондыштшым!

Шуко коперативыштэ прикашиклан тошто шкэт сатузо-влак шогат. Йужын альэ тошто тунэммыжэ кодын. Тыгань прикашик кресаньялан таварым ситыдымынат вискалэн кэртэш. Лапкыш пойан йэн пурыш гын, тудо эн сай таварым пуа. А нужна йэн пурыш гын, прикашикын ойлымыжат ок шу. Коператив шкэт сатузын лапкыжэ ого вэт. Чла пайшик кресань-влак тушто оза улыт. Прикашик дэн чоткондыштшо коперативыштэ тўн пашам штат. Прикашик начар лийэ гын, тудо поро кумулан огол гын, кресань-влакын лапкыш пэш миймыштак ок шу. А начар чоткондыштшо коперативын уло пашажым куктэн пытара.

Комсомольэслан коперативыштэ сатулымо пашам тунэмаш, адак таварын сайлыкшым да калык мо йодмым шинчал кўлэш. Коперативыштэ комсомольэс прикашикат лийжэ. Совет коператсийлан комсомол сай, пўсө йошкар прикашик дэн йошкар чоткондыштшым пужо.

Копэратив пашалан тунэммэ.

Копэратив пашам штымэ дэч посна, комсомольэслан копэратив пашам шинчэн, умлэн налаш кўлэш. Тидлан вэрч йалыштэ копэратив кўдын копэратив кружокым штыман. Ты кружокыш тунэмаш партийдымэ крэсань рвэзымат шукурак нурташ кўлэш. Кружок вуйлатышылан копэратив правлэнын прэдсэдачэлжэ альэ члэнжэ альэ моло копэратив пашам шинчышэ йэн лийн кэртэш.

Чла тунэммашым шкэ йал копэративыштэ пашам штымэ дэн пырлья колташ кўлэш. Тидэ кружокышто чла шкэ вэрысэ копэратив илыш нэргэн кагашалтэш. Туштак копэратив устав нэргэнат, адак пўтүнь копэратсий нэргэнат чумур кагашалтэш, тунэмалтэш: Лэнин копэратсий нэргэн мом ойлэн, крэсаньлан копэратив мо пайдам пуэн кэртэш, мом тудо штэн кэртэш, молат.

Марий комсомольэс-влак!

Мэмнан марий йална пэш нужна, пэш ничкэмш. Паша годым родо-шочшыжлан

полша гын, тошто йўлам шуктэн (утла-
ракшым аракалан вэрч) мўманн коштәш
гын, шкәтын пўтүнъ йал вэрч альэ пў-
түнъ йал иктэ вэрч пәш эркын кожгана,
эркын тарвана. Пўтүнъ йал дәнэ чумур-
гән, шкә илыншымак сайәмдышашым
тудо альэ йот пашалан чотла. Шкә
вийжым куш чыкышашым марий альэ
умлән огол.

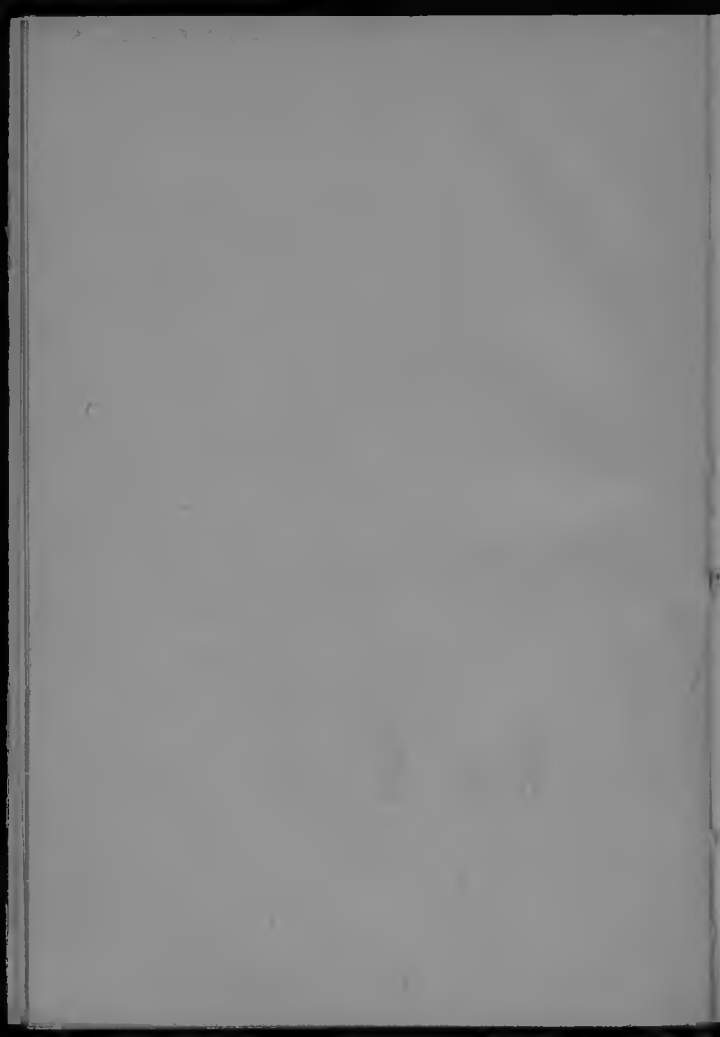
Сандәнак марий йаллаштэ кизыт ко-
пэратив пәш шагал. Адак тунәмшә,
пўсө, йал вэрч тыршышә йәгат марий
коклаштэ ләш шуэ. Сандәнак уло ко-
пэратив гычат шукыжо пашам пәш на-
чар штат. Йужо копэратив ала кунар
ийшкән эрә ик вэрыштак тошкәштәш.
Адак осал йәг правләныш пурән, оксам
шолыштын альэ күләш оголлан шала-
тән, пашам пудуртән ләкмат чүчкүдын
шокта. Марий-влак копэратив пайшик
лийт гынат, копэратив пашам шкә па-
шаштланак огот чотло. Сандәнат шуко
йонгыш лийәш.

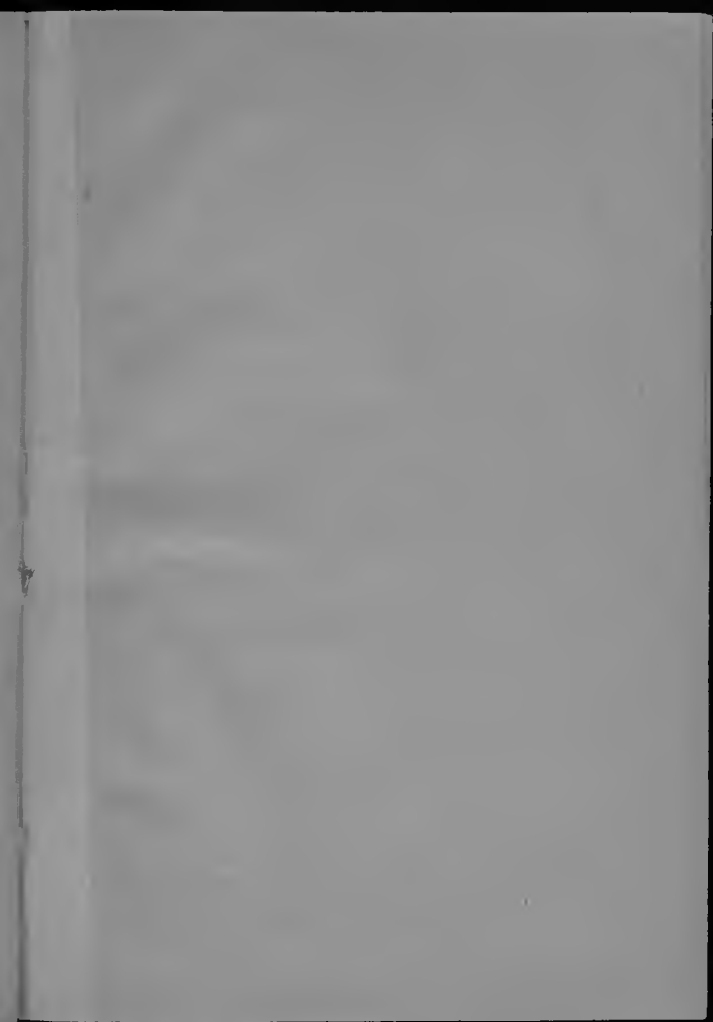
Марий йалышгә комсомоллан пәш
кугу ишан. Нуно ончыл йәг, пўсө йәг
улыт. Пашашт вэлә альэ пушкдырак
кайа, шуко комсомольәс йалыштэ мом
штышашым рашак умлән огол. А копэ-
ратив паша тәндан ик тўн пашада вәт.

Тудлан тунэмза, чотрак пнжса. Иктыдат копэратив пашаш пурдэ ида код. Шкэндан кокла гыч копэративлан сай пашайэнгым, нужна дэн кокла крэсань вэрч уло вий дэн тыршышэ йэнгым йамдлыза. Копэратив пашалан тунэмза, пашажымат чот штыза.

Тыгэ тунэмын, тыгэ штэн, марий йалыштэ у илышым вийнрак штэн кэртыда, Ленинын сугуньжым шуктэда.

Инв. № 2921

Ашкэ 2 ур.

Мар.
1-143

КОМСОМОЛ
и
КООПЕРАЦИЯ

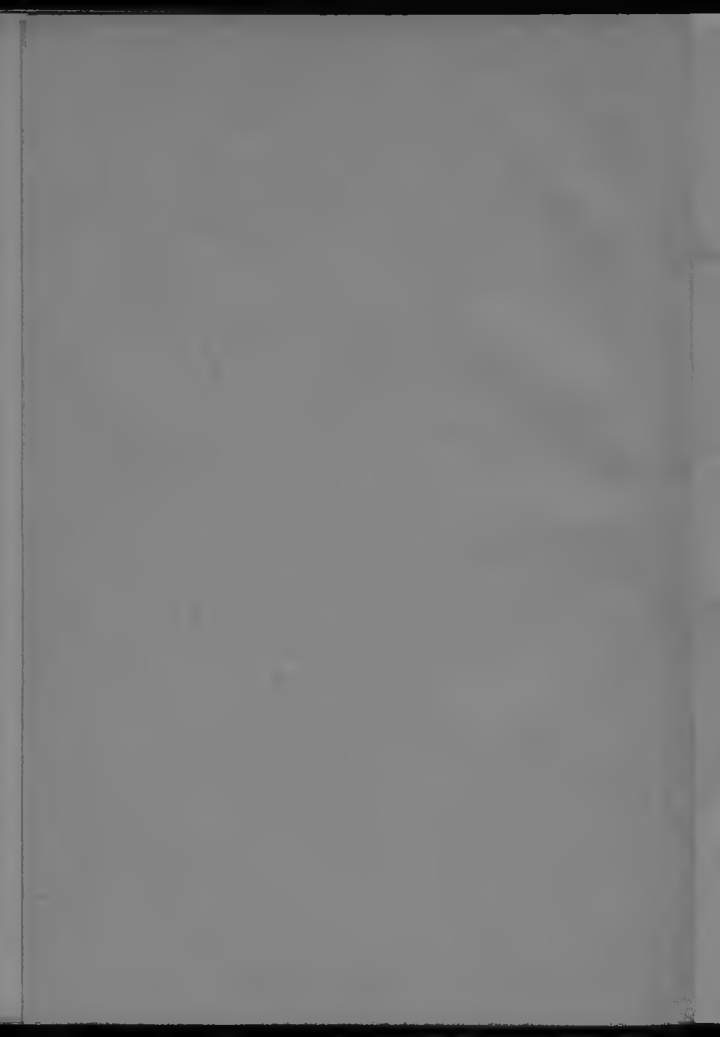
На марийском языке

Центральное Издательство Народов СССР
Москва—1926 г.

0.

13

CCCP

H | Map.
| |
| | 1-143.